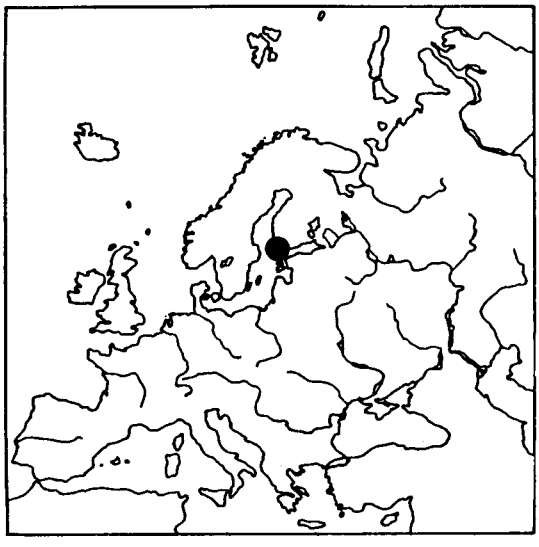
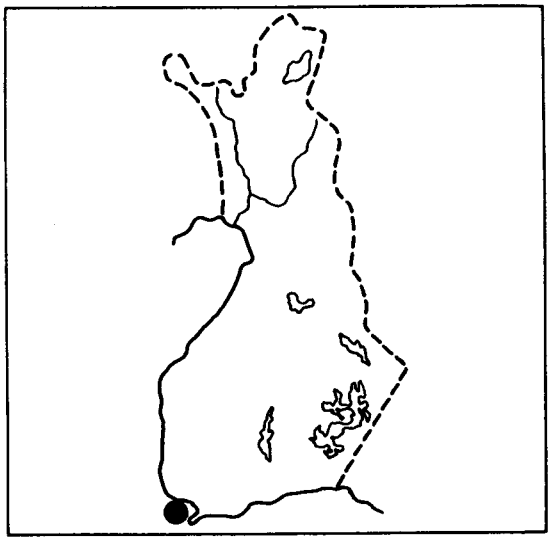
Wiadomości Botaniczne **37**(3/4): 25–27, 1993

POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU
Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991
Redakcja: *J. B. Faliński & Z. Mirek*

POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD
Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991
Edited by: *J. B. Faliński & Z. Mirek*

ZBIOROWISKA ROŚLIN ZARODNIKOWYCH WYSPY SEILI W POŁUDNIOWOZACHODNIEJ FINLANDII

Cryptogamic plant communities of the island Seili in southwestern Finnland

Stanisław BALCERKIEWICZ,[1] Anna RUSIŃSKA,[3] Zygmunt TOBOLEWSKI,[2] Maria WOJTERSKA[1]

Summary. Investigations on communities of cryptogamic plants occurring on the island Seili comprise following items:

Epilithic lichen communities – elaborated by S. Balcerkiewicz and Z. Tobolewski, with 11 types of plant communities, in which lichens are dominant or even in which they present the only systematic group, forming the vegetation.

Terrestrial lichen communities – elaborated by Z. Tobolewski and M. Wojterska, with dominating patches of *Cladonia rangiferina-Cl. arbuscula* community, growing mainly on thin humus layer, covering rocks and gentle slopes, exposed to the north and in the clearings inside the *Cladonio-Pinetum* association.

Moss communities – elaborated by S. Balcerkiewicz and A. Rusińska, with 20 different units, comprising exclusively epilithic communities. Their natural habitat are rocky slopes near the sea and abrupt slopes dividing pine and spruce forests. Some communities are related with anthropogenic influence.

Key words: plant sociology, Braun-Blanquet approach, communities, associations, lichens, mosses

[1]*Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Al. Niepodległości 14, 61–713 Poznań*
[2]*Zakład Taksonomii Roślin, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Al. Niepodległości 14, 61–713 Poznań*
[3]*Zakład Geobotaniki, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Al. Niepodległości 14, 61–713 Poznań*

ZBIOROWISKA POROSTÓW EPILITYCZNYCH WYSPY SEILI

Wstępne opracowanie materiałów, oparte na 80 zdjęciach fitosocjologicznych, pozwoliło na wyróżnienie 11 typów ugrupowań roślinnych, w których panującymi, a często nawet jedynymi składnikami były porosty. Ugrupowania te związane są z określonymi mikrosiedliskami i krajobrazami i tak:

– na nasłonecznionych, suchych zboczach skalnych w krajobrazie naturalnym występują zespoły: *Umbilicarietum deustae*, *Umbilicarietum cylindriceae* oraz *Umbilicarietum pustulatae*;

– na nasłonecznionych krawędziach grzbietów skalnych w obrębie terenów osadniczych pojawiają się zbiorowiska: *Parmelia stygia – Parmelia centrifuga* oraz *Candelariella coralliza – Parmelia pulla*;

– do skał w prześwietlonych borach sosnowych ograniczone są zbiorowiska: *Parmelietum omphalodis, Parmelia incurva – Rhizocarpon geminatum, Parmelia saxatilis – Cladonia* sp. div.;

– na przybrzeżnych skałach, spryskiwanych regularnie słoną wodą morską rozwijają się dwa zbiorowiska: *Verrucaria maura – Lichina confinis* oraz *Caloplaca marina – Marinella marina.*

– na zacienionych, wilgotnych skałach w borach sosnowo-świerkowych spotykamy płaty zespołu *Coenogonio – Rhacodietum.*

Stanisław BALCERKIEWICZ, Zygmunt TOBOLEWSKI

NAZIEMNE ZBIOROWISKA POROSTÓW NA WYSPIE SEILI

Zbiorowisko krzaczkowatych porostów *Cladonia rangiferina-Cladonia arbuscula* występuje na wyspie Seili i na Högholmen na cienkiej warstwie humusu pokrywającego powierzchnię skał słabo nachylonych (do 10°) ku północy (N, NW, NWW). Płaty tego zbiorowiska spotyka się na kulminacjach wzgórz i na polanach wśród boru chrobotkowego. Zwarcie porostów jest tutaj wysokie (80–100%) i tylko tu i ówdzie między ich poduchami widoczna jest naga skała, miejscami porośnięta przez drobne skupienia zespołu *Umbilicarietum deustae*. Najwyższy stopień pokrycia osiągają *Cladonia rangiferina, C. arbuscula, C. uncialis* oraz *C. gracilis,* a z mszaków – *Pohlia nutans* i *Ptilidium ciliare.* Od synuzji porostów w borze chrobotkowym zbiorowisko to różni się znaczniejszym udziałem *Cladonia deformis* i *C. pleurota.*

Rola roślin naczyniowych jest znikoma, liczne są jedynie siewki sosny i drobne kępki *Deschampsia flexuosa.*

Zygmunt TOBOLEWSKI, Maria WOJTERSKA

NASKALNE ZBIOROWISKA MSZAKÓW NA WYSPIE SEILI

Wstępne wyniki badań briosocjologicznych, prowadzonych na wyspie Seili pozwoliły na wyodrębnienie około 20 typów zbiorowisk naskalnych, w których dominującą rolę odgrywają mszaki. Istnieje możliwość wskazania grup zbiorowisk, przywiązanych do określonych obszarów siedliskowo-krajobrazowych.

Dla skalistych zboczy w strefie nadbrzeżnej, gdzie sukcesja hamowana jest przez czynniki naturalne, szczególnie przez wiatr, charakterystyczne są zbiorowiska typu *Andreaea rupestris – Kiaeria blytti* oraz *Racomitrium heterostichum – Grimmia trichophylla* var. *tenuis.*

Na słabo nachylonych skałach w krajobrazie borów sosnowych występuje najczęściej zbiorowisko *Racomitrium lanuginosum – Cladonia uncialis.*

Na skałach, odsłoniętych w wyniku działalności człowieka w obszarach osadniczych, w sukcesji wtórnej biorą udział zbiorowiska typu *Racomitrium canescens – Polytrichum piliferum, Thuidium abietinum – Sedum acre* oraz *Tortula ruralis – Ceratodon purpureus.* Strome ściany

skalne, oddzielające płaty borów sosnowych od świerkowych, są w dużej części pokryte kobiercami mszaków. Panują tu mikrofitocenotyczne układy typu: *Hypnum cupressiforme* var. *filiforme* – *Plagiothecium laetum* oraz *Paraleucobryum longifolium* – *Cynodontium strumiferum*. W szczelinach i pod nawisami skalnymi rozwija się zbiorowisko: *Bartramia pomiformis* – *Isothecium myosuroides*.

Stanisław BALCERKIEWICZ, Anna RUSIŃSKA

Instytucje współorganizujące badania:
Archipelago Research Institute on the island Seili in southwestern Finnland, Turku University, Finland;
Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań